



**WIJZIGING W&I-DECREET:
BELEIDSKADER VOOR HET VLAAMSE
INDUSTRIËLE KLIMAATTRANSITIE-
PROGRAMMA**

SEPTEMBER 2021



VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen



Vlaanderen
is ambitieus

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, technologie-, innovatie-, industrie-, en ondernemersschapsbeleid. De raad doet dit zowel op eigen initiatief als op vraag. VARIO werd bij besluit opgericht door de Vlaamse Regering op 14 oktober 2016. VARIO werkt onafhankelijk van de Vlaamse Regering en de partijen in het werkveld. De voorzitter en de negen leden van VARIO zetelen in eigen naam:

Lieven Danneels (voorzitter)

Dirk Van Dyck (plaatsvervangend voorzitter)

Katrin Geyskens

Wim Haegeman

Johan Martens

Koen Vanhalst

Vanessa Vankerckhoven

Leen Van den Neste

Marc Van Sande

Reinhilde Veugeliers

Het secretariaat is gevestigd in Brussel:

Koning Albert II-laan 35 bus 9

1030 Brussel

+32 (0)2 553 24 40

vario@vlaanderen.be

www.vario.be

**WIJZIGING W&I-DECREET:
BELEIDSKADER VOOR HET VLAAMSE
INDUSTRIËLE KLIMAATTRANSITIE-
PROGRAMMA**

COLOFON

Ontwerp: Vlaamse overheid/VARIO
2021

Alle publicaties zijn gratis te downloaden via www.vario.be of via <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties>

Coverfoto © www.shutterstock.com

AUTEURSRECHT

Alle auteursrechten voorbehouden. Mits de bronvermelding correct is, mogen deze uitgave of onderdelen van deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van VARIO. Een correcte bronvermelding bevat in elk geval een duidelijke vermelding van organisatienaam en naam en jaartal van de uitgave.

INHOUD

Managementsamenvatting.....	1
Executive summary.....	2
Advies.....	3
1. Vraag om advies	3
2. Situering beleidskader voor het Vlaamse industriële klimaattransitieprogramma	3
3. Bevindingen en aanbevelingen m.b.t. het Vlaams industriële klimaattransitieprogramma	5

MANAGEMENTSAMENVATTING

VARIO werd door Vlaams viceminister-president Hilde Crevits om advies gevraagd bij het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, dat op 16 juli 2021 door de Vlaamse Regering principieel werd goedgekeurd. VARIO richt zich in zijn advies op het hoofdstuk m.b.t. het beleidskader voor het Vlaamse industriële klimaattransitieprogramma.

Eén van de actiepunten binnen het eind 2019 goedgekeurde Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 is het ontwikkelen van een transitiekader voor de omschakeling naar een CO₂-arme industrie. Eerder - in maart 2019 - lanceerde de Vlaamse Regering de Moonshot 'Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm tegen 2050' als een innovatiespeerpunt in het Vlaamse energie- en klimaatbeleid. In 2020 volgde de studie 'Contextanalyse en roadmapstudie: Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm in 2050 door de ontwikkeling van marktrijpe innovatieve technologieën tegen 2040'. Gebaseerd op de conclusies hiervan is binnen de Vlaamse Regering een plan van aanpak afgesproken om de industriële transitie op een bredere schaal te bevorderen dan het innovatiebeleid van de Moonshot. Daarvoor wordt een breed industrieel transitieprogramma opgezet, waarvan de aanpak moet worden aangestuurd met een programmanota die gebaseerd is op een routekaart tot 2050.

Zowel de Moonshot als het bredere industrieel transitieprogramma krijgen met de opname in het W&I-Decreet de decretale onderbouw voor de noodzakelijke langetermijnplanning en langetermijnfinanciering.

Bevindingen en aanbevelingen

- De transversale aanpak bij het industrieel klimaattransitieprogramma en de inbedding van het Moonshot-initiatief daarbinnen is positief.
- Trek deze transversale aanpak door bij de opmaak van de programmanota en de routekaart, bij het versnellen van de klimaatinnovatie en bij het opzetten van basisinfrastructuur.
- Een systemische benadering bij de opmaak van de programmanota industrieel klimaattransitie is noodzakelijk evenals de inbedding en consistentie met het beleid rond alternatieve grondstoffen en circulariteit en het energiebeleid.
- Ook coördinatie en afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus is belangrijk (lokaal, Vlaams, federaal en Europees), zowel bij de opmaak van de programmanota en routekaart als bij het versnellen van klimaatinnovatie en het opzetten van basisinfrastructuur.
- Brede participatie is nodig bij de opmaak van de programmanota en routekaart.
- Het versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie is cruciaal; samenwerking is hierbij belangrijk.

EXECUTIVE SUMMARY

VARIO was asked for advice by Flemish vice-minister-president Hilde Crevits on the preliminary draft decree amending the decree of 30 April 2009 on the organization and financing of science and innovation policy, which was in principle approved by the Flemish government on 16 July 2021. In its advisory report, VARIO focuses on the chapter concerning the policy framework for the Flemish industrial climate transition program.

One of the action points within the Flemish Energy and Climate Plan (VEKP) 2021-2030, approved at the end of 2019, is the development of a transition framework for the transition to a low-carbon industry. Previously - in March 2019 - the Flemish Government launched the Moonshot 'Flemish industry carbon circular and low-carbon by 2050' as an innovation spearhead in Flemish energy and climate policy. This was followed in 2020 by the study 'Context analysis and roadmap study: Flemish industry carbon circular and low-carbon by 2050 through the development of market-ready innovative technologies by 2040'. Based on its conclusions, an action plan was agreed within the Flemish Government to promote industrial transition on a broader scale than the innovation policy of the Moonshot. To this end, a broad industrial transition program will be set up, of which the approach will be driven by a program note based on a roadmap up to 2050.

Both the Moonshot and the broader industrial transition program, with its inclusion in the S&I-Decree, will have the decretal base for the necessary long-term planning and long-term funding.

Findings and recommendations

- The transversal approach in the industrial climate transition program and the embedding of the Moonshot initiative within it is positive.
- Continue this transversal approach in the formulation of the program note and roadmap, in accelerating climate innovation, and in setting up basic infrastructure.
- A systemic approach to the formulation of the program note on industrial climate transition is necessary, as is embedding and guarding consistency with policy on alternative raw materials and circularity and energy policy.
- It is also important to coordinate and harmonize the various policy levels (local, Flemish, federal and European), both in drafting the program note and roadmap, and in accelerating climate innovation and setting up basic infrastructure.
- Broad participation is needed in the drafting of the program nota and roadmap.
- Accelerating climate innovation in and for the Flemish basic industry is crucial; cooperation is important.



ADVIES

1. VRAAG OM ADVIES

Op 19 juli 2021 ontving VARIO van Vlaams viceminister-president Hilde Crevits een vraag om advies bij het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. Op 16 juli 2021 keurde de Vlaamse Regering bovengenoemd voorontwerp van decreet principieel goed. Bijbehorend bij het voorontwerp is een nota aan de Vlaamse Regering en een memorie van toelichting (MvT).

Deze decreetswijziging heeft betrekking op enerzijds een aantal eerder juridisch-technische punten en anderzijds een aantal inhoudelijke wijzigingen. VARIO beperkt zich in voorliggend advies tot het nieuwe hoofdstuk i.v.m. het beleidskader voor het Vlaamse industriële klimaattransitieprogramma.

2. SITUERING BELEIDSKADER VOOR HET VLAAMSE INDUSTRIËLE KLIMAATTRANSITIEPROGRAMMA

Op 9 december 2019 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP)¹ 2021-2030 definitief goed. Eén van de actiepunten is het ontwikkelen van een transitiekader inzake de omschakeling naar een CO₂-arme industrie (art. 12 MvT). De focus ligt hierbij op de zogenaamde ETS²-sectoren, voornamelijk industrie³.

Moonshot

Eerder - in maart 2019 - lanceerde de Vlaamse Regering de Moonshot⁴ 'Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm tegen 2050' als een innovatiespeerpunt in het Vlaamse energie- en klimaatbeleid. Deze Moonshot heeft als doel om tegen 2040 technologische doorbraken te realiseren, zowel in producten als processen en materialen, die op hun beurt - gezien een investeringscyclus van ca. 10 jaar - tegen 2050 kunnen bijdragen om de Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm te maken. De Moonshot beoogt dus een kennisopbouw met een langere tijdshorizon (art. 7 MvT).

Contextanalyse en roadmapstudie

Eind 2019 startte in opdracht van VLAIO een multidisciplinair consortium met de studie 'Contextanalyse en roadmapstudie: Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm in 2050 door de ontwikkeling van marktrijpe innovatieve technologieën tegen 2040'. De opdracht richtte zich enerzijds op de ontwikkeling van een routekaart tot 2050 en een aanzet voor beleidskader voor de industriële transitie op basis van een analyse van het Vlaamse landschap, een onderzoek naar potentiële technologieën en het uittekenen van verkenningsscenario's via modelering. Anderzijds had de studie als opdracht om een contextanalyse voor de Vlaamse Moonshot uit te voeren,

¹ <https://energiesparen.be/vlaams-energie-en-klimaatplan-2021-2030>

² Emissions Trading System

³ In 2018 bedroegen de totale broeikasgasemissies in Vlaanderen 77,7 miljoen ton CO₂-equivalent waarvan 36,6% afkomstig waren van industriële sectoren (excl. elektriciteitsproductie). Binnen deze industriële broeikasgasemissies zorgden de industrieën die onder het EU-emissierechtenhandelssysteem (EU-ETS) vallen, voor 80% van de uitstoot. Op sectorniveau vertegenwoordigen de raffinage-, chemie-, ijzer- en staalsector in Vlaanderen op hun beurt samen bijna 90% daarvan. (art. 4 MvT). Bron: Uit derde Voortgangsrapport Vlaams Mitigatieplan 2013-2020 zoals meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 9 oktober 2020.

⁴ <https://www.vlaio.be/nl/nieuws/moonshot-vlaanderen-co2-arm-2050>

inclusief het formuleren van aanbevelingen voor eventuele bijstellingen. De focus van de studie lag op de sectoren chemie, raffinage en staal, gezien deze sectoren voor ca. 90% verantwoordelijk zijn voor de industriële broeikasgasuitstoot in Vlaanderen.⁵ De studie bevestigt dat de transitie naar een CO2-arme en koolstofcirculaire Vlaamse industrie een grote uitdaging is, die ook gekenmerkt wordt door lange investeringscycli (art. 12 MvT).

De studie identificeert vijf pijlers voor het beleid om de Vlaamse economie en in het bijzonder zijn basisindustrie, in de juiste richting te sturen (art. 14 MvT):

- Een gedragen en haalbare beleidsvisie vanuit Vlaanderen en België met als doelstelling de industrie in Vlaanderen te vrijwaren en Vlaanderen te positioneren als een innovatieleider in nieuwe technologieën. Deze beleidsvisie moet opgevolgd en aangestuurd worden door een bewijs-gedreven governance die samengesteld is uit expertvertegenwoordigers van verschillende domeinen.
- Financiering: voorzien van instrumenten voor cofinanciering vanuit Vlaanderen en Europa om de transitie te realiseren.
- Uitbouw van toekomstbestendige en vrij toegankelijke basisinfrastructuur voor de energie- en klimaattransitie.
- Innovatie en implementatie van CO2-reducerende technologieën.
- Regelgevingstechnisch creëren van een gelijkwaardig speelveld in Vlaanderen en in Europa en buiten EU (competitiviteit), dat flexibel genoeg is om in te spelen op de transitie.

Voor de Moonshot was de conclusie dat dit programma een duidelijke sprong voorwaarts is om op basis van dialoog met de industrie de kennisinstellingen richting te geven en te ondersteunen inzake technologische innovaties en fundamenteel onderzoek die bijdragen aan de transitie van de Vlaamse industrie (art. 15 MvT).

Aanpak breed industrieel klimaattransitieprogramma

Gebaseerd op de conclusies en aanbevelingen van hoger vermelde studie is binnen de Vlaamse Regering een plan van aanpak afgesproken om de industriële transitie op een bredere schaal te bevorderen dan het innovatiebeleid van de Moonshot. Daarvoor wordt een breed industrieel transitieprogramma opgezet, waarvan de aanpak moet worden aangestuurd met een programmanota die gebaseerd is op een routekaart tot 2050. De programmanota en routekaart moeten in een vijfjarige cyclus geactualiseerd worden. Hiervoor worden een sterk beleidskader en een overlegstructuur opgezet. Het plan van aanpak omvat volgende vijf werkpunten (art. 16 MvT):

1. Opzetten van een beleidskader en overlegstructuur voor het industrieel transitieprogramma.
2. Versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie (chemie, petroleum, ijzer en staal).
3. Nu nemen van de eerste stappen voor noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst.
4. Opbouwen van een economie rond alternatieve grondstoffen en circulariteit, afgestemd op de industriële transitie.
5. Blijven garanderen van competitieve en voldoende energie. Dit werkpunt zal starten met een energiestudie die duidelijk zicht geeft op toekomstige energievraag in Vlaanderen en over de verschillende domeinen en sectoren heen.

⁵ Het volledige rapport "Flankerend beleid voor een koolstofcirculaire en CO2-arme industrie in Vlaanderen is te vinden op <https://www.vlaio.be/nl/publicaties/naar-een-koolstofcirculaire-en-co2-arme-vlaamse-industrie>



Decretale onderbouw nodig

Het opzetten van een decretaal kader om de continuïteit van de Moonshot te garanderen, werd in het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 vooropgesteld: *'We werken samen met de industrie aan oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen. De klimaatuitdaging zetten we om in een economische opportuniteit. Het genomen engagement met betrekking tot de Moonshot 'Vlaanderen CO2-neutraal' wordt gehonoreerd. We realiseren voor dit onderzoeksprogramma een decretaal kader dat rechtszekerheid kan bieden voor de lange termijn.'* Dit engagement wordt bevestigd in de beleidsnota Economie, Wetenschap en Innovatie (art. 8 MvT).

Voor de financiering van de Moonshot en binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten, zal de Vlaamse Regering in principe tot 2039 jaarlijks 20 miljoen euro voorzien.

Daarnaast vereist het bredere industriële transitieprogramma ook een langetermijnplanning en het vooruitzicht op langetermijnfinanciering, om dit ten gronde en uitdagend te kunnen aanpakken en de horizon voldoende ver te kunnen leggen. Voor het uitvoeren van het programma voor de industriële klimaattransitie en rekening houdend met de beleidslijnen uitgezet in de programmanota, stelt de Vlaamse Regering beleidsmiddelen en werkingsmiddelen ter beschikking. De regering wil met een decretale onderbouw, die voorwaarde vervullen.

3. BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN M.B.T. HET VLAAMSE INDUSTRIËLE KLIMAATTRANSITIEPROGRAMMA

De transversale aanpak bij het breed industrieel klimaattransitieprogramma en de inbedding van het Moonshot-initiatief daarbinnen is positief

1. VARIO vindt het positief dat er een breed industrieel transitieprogramma zal opgezet worden, kaderend in het Vlaamse Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 en breder dan het innovatiebeleid. Deze systemische aanpak wil VARIO toejuichen. Een breed industrieel transitieprogramma vraagt immers een transversale aanpak, richt zich op lange termijn en is dus per definitie legislatuuroverschrijdend. De decretale onderbouw is een eerste cruciale stap hiervoor.
2. De inbedding van de Moonshot in dat bredere industrieel transitieprogramma sluit perfect aan bij de aanbevelingen in het VARIO-advies 7 'Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's in functie van beleidsdoelen'⁶. VARIO merkt daarbij op dat het in de toekomst aangewezen zou zijn om eerst het breder overkoepelend programma, zoals hier het industrieel transitieprogramma, op te zetten en pas daarna te zorgen voor de invulling ervan via verschillende initiatieven, zoals het Moonshot-initiatief. Het Moonshot-initiatief dateert van eind 2018, terwijl nu pas een duidelijk transitieprogramma wordt gevormd.
3. VARIO vindt het positief dat de Moonshot decretaal wordt verankerd en dat op die manier langetermijnfinanciering wordt gegarandeerd, uiteraard binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten. Over de andere beleidskredieten nodig voor het uitvoeren van het industriële transitieprogramma is vandaag nog geen duidelijkheid.
4. De decretale onderbouwing van het industrieel transitieprogramma biedt een kader om in de toekomst nieuwe initiatieven te erkennen en te ondersteunen (op lange termijn). Dit soort beslissingen moet echter grondig onderbouwd zijn. Een uitgebreide ex-ante analyse van

⁶ <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-7-conceptueel-kader-voor-het-opstellen-van-kpis-ivf-beleidsdoelen>

nieuwe initiatieven, hun meerwaarde en hun complementariteit met bestaande initiatieven is hier cruciaal (zie ook punt 9).

5. Tot slot adviseert VARIO om dit industrieel transitieprogramma te monitoren aan de hand van KPI's die in lijn zijn met de aanbevelingen in VARIO-advies 7 'Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's in functie van beleidsdoelen'.

Trek deze transversale aanpak door bij de opmaak van de programmanota en routekaart, bij het versnellen van de klimaatinnovatie en bij het opzetten van basisinfrastructuur

6. VARIO is zeer tevreden met de vooropgestelde transversale opzet bij de opmaak van het beleidsprogramma – programmanota en routekaart 2050; een goede coördinatie en samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen is noodzakelijk.
7. De transversale aanpak is ook nodig voor het versnellen van de klimaatinnovatie voor de basisindustrie. In de memorie van toelichting wordt hierbij niet specifiek verwezen naar een aanpak over beleidsdomeinen heen. Gezien de transversale aanpak bij de opmaak van de programmanota en routekaart 2050 gaat VARIO er van uit dat deze hier ook zal toegepast worden.
8. VARIO erkent de belangrijke rol die basisinfrastructuur zal opnemen binnen de industriële klimaattransitie. VARIO duidt ook hier graag op het belang van een transversale aanpak, over beleidsdomeinen heen. Technologie en innovatie zullen een belangrijke rol spelen, maar o.a. ook infrastructuur en regelgeving zullen cruciaal zijn. Een mogelijke cofinanciering met andere beleidsdomeinen en -niveaus (zie ook punt 15) kan hier dan ook bekeken worden.

Een systemische benadering bij de opmaak van de programmanota industriële klimaattransitie is noodzakelijk evenals de inbedding en consistentie met het beleid rond alternatieve grondstoffen en circulariteit en het energiebeleid

9. VARIO adviseert om bij de opmaak van de programmanota een uitgebreide mapping op te stellen van de verschillende initiatieven (overheid, privé) die binnen dit industrieel klimaattransitieprogramma ingebed (zullen) worden en hun rol in de roadmap 2050 zoals bv. de Moonshot, de compensatie indirecte emissiekosten⁷, de IPCEI⁸ waterstof (hydrogen for climate) (zie ook punt 21)... Dit maakt het mogelijk om 'hiaten' en 'redundanties' te identificeren. Vervolgens kan gericht geanalyseerd worden of eventueel ondoelmatige instrumenten dienen te worden geschrapt, en wat de beste manier is om eventuele hiaten op te vangen; via onderzoek en ontwikkeling, demo-projecten, infrastructuur, regelgeving...
10. Bij het Moonshot-initiatief wordt aangehaald dat sector-overschrijdende samenwerking en synergie onontbeerlijk zijn. *"De (petro)chemische sector en de staalindustrie spelen een belangrijke rol in het verbinden van sectoren en de transitie naar een meer circulaire economie. Synergiën met de meer stroomafwaartse sectoren (o.a. textiel, papier, voeding, logistiek, niet-metallische mineralen) kunnen zorgen voor positieve spillovers, ook voor kleinere lokale bedrijven"* (art. 10 MvT). Bij het versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie ligt de focus op de chemie, petroleum, ijzer en staal. VARIO vindt het belangrijk dat, zoals bij het Moonshot-initiatief, ook bij het versnellen van de klimaatinnovaties naar synergiën en spillovers gestreefd wordt.

⁷ <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/compensatie-indirecte-emissiekosten>

⁸ IPCEI = important project of common European Interest <https://www.vlaio.be/nl/begeleiding-advies/groei-innovatie/samenwerken-om-te-innoveren/vlaanderen-doet-mee-aan-europese>

11. VARIO bevestigt graag het belang van de inbedding en consistentie rond alternatieve grondstoffen en circulariteit en haalt ook aan dat de synergie en complementariteit tussen de verschillende initiatieven bewaakt moet worden.
12. VARIO vindt het positief dat er een energiestudie zal uitgevoerd worden en dat hier een systemische aanpak, over sectoren en domeinen heen, zal toegepast worden. Een energiestudie enkel voor de industrie zou tot te eenzijdige inzichten leiden en niet toelaten een toekomstbestendige strategie op te stellen. Binnen deze energiestudie is het belangrijk om te bekijken hoe de deelname van Vlaanderen aan de IPCEI-waterstof kan bijdragen.

Ook coördinatie en afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus is belangrijk, zowel bij de opmaak van de programmanota en routekaart als bij het versnellen van klimaatinnovatie en het opzetten van basisinfrastructuur

13. Naast een transversale aanpak is het natuurlijk ook belangrijk om tussen de beleidsniveaus (lokaal, Vlaams, federaal, Europees) goed af te stemmen bij de opmaak van het beleidsprogramma, programmanota en routekaart; er moet complementariteit zijn tussen de verschillende opgezette initiatieven/infrastructuur/regelgeving...
14. Bij het versnellen van klimaatinnovatie voor de basisindustrie wordt aangehaald dat zowel Vlaamse als Europese fondsen gebruikt moeten worden voor demo- en pilootprojecten. Het is dus belangrijk dat de bedrijven voldoende op de hoogte zijn van en gebruik maken van de mogelijke (financierings)initiatieven. De complementariteit tussen lokale, Vlaamse, federale én Europese (financierings)initiatieven is daarbij cruciaal.
15. Bij het opzetten van de basisinfrastructuur is het ook belangrijk om af te stemmen tussen de verschillende beleidsniveaus. Het uitbouwen van een basisinfrastructuur zal een hoog kostenplaatje hebben. Het is dan ook belangrijk dat de initiatieven complementair zijn aan federaal en Europees opgezette initiatieven.

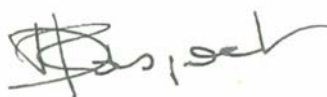
Brede participatie is nodig bij de opmaak van de programmanota en routekaart

16. Het voorstel van een participatief proces bij de opmaak van de programmanota en de routekaart wordt goed onthaald door VARIO. VARIO is over het algemeen geen grote voorstander van het direct betrekken van burgers bij het beleid (zie ook VARIO-advies 16 'Burgers betrekken bij het wetenschaps- en innovatiebeleid'⁹). Het moet voorbehouden worden voor zeer specifieke gevallen en voor burgers met expertise. Gezien het maatschappelijke belang van het onderwerp is het bij de opmaak van de programmanota en routekaart volgens VARIO wel opportuun, het best in de vorm van experts/vertegenwoordigers van maatschappelijke middenveldorganisaties die rond relevante thema's werken.
17. Bij de vijfjaarlijkse actualisering van de programmanota en de routekaart zullen de Sociaaleconomische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen advies kunnen uitbrengen. Er wordt vooropgesteld dat andere strategische adviesraden ook geïnformeerd zullen worden. VARIO stelt hier voor om zelf ook betrokken te worden in dit adviesproces, specifiek vanuit de invalshoek van innovatie, gezien het belang daarvan voor de klimaattransitie.

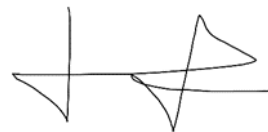
⁹ Voor meer informatie over de visie van VARIO m.b.t. het betrekken van burgers bij het wetenschaps- en innovatiebeleid, zie VARO-advies 16. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-16-burgers-betrekken-bij-het-wetenschaps-innovatiebeleid>

Het versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie is cruciaal; samenwerking is hierbij belangrijk

18. VARIO onderschrijft de nood aan nieuwe doorbraaktechnologieën. Het kader focust momenteel geheel op de Moonshot, die in dit stadium voornamelijk strategisch basisonderzoek uitgevoerd door de universiteiten omhelst. VARIO haalt aan dat er ook nog ander onderzoek en initiatieven binnen het klimaattransitiekader passen, die niet over het hoofd gezien mogen worden. We denken dan specifiek aan het belang van wetenschappelijk basisonderzoek aan onze universiteiten (ook buiten het Moonshot-initiatief). Voor het versterken van de doorstroming tussen basisonderzoek en industriële toepassingen spelen onze clusters en SOC's een belangrijke rol, evenals de universiteiten en hogescholen.
19. Samenwerking met Vlaamse actoren, binnen en buiten de context van de Moonshot, bij de ontwikkeling van deze benodigde nieuwe technologieën is cruciaal; dit zowel binnen de Vlaamse basisindustrie als erbuiten. Samenwerking bevordert de spillovers en vergroot de impact op onze regio (zie ook aanbeveling 10).
20. *“De Moonshot geeft bedrijven en kennisinstellingen de kans om hun innovaties versneld en meer gefocust te ontwikkelen en op de markt te brengen. Naast de verwachte impact op de industrie is dit een belangrijke opportuniteit voor Vlaanderen om zich te positioneren als een topregio voor onderzoek en innovatie in de energie-intensieve sectoren. De in Vlaanderen ontwikkelde doorbraak technologieën en energie-innovaties kunnen ook gevaloriseerd worden in andere regio's en zo een belangrijke bijdrage leveren aan oplossingen voor de energie- en klimaatproblematiek”*(art. 9 MvT). Deze dubbele impact, op de Vlaamse industrie en Vlaanderen als topregio voor onderzoek en innovatie, moet ook een doelstelling zijn binnen het Vlaamse industriële klimaattransitiekader.
21. Vlaanderen heeft in 2020 beslist om deel te nemen aan de IPCEI Hydrogen for climate. Via het plan 'Vlaamse Veerkracht'¹⁰ wordt 125 miljoen euro voorzien voor waterstof, waarvan het overgrote deel voor O&O- en FID¹¹-projecten binnen de IPCEI. VARIO steunt dit initiatief (zie ook VARIO-advies 12 'Strategische verkenning IPCEI. Deel I: waterstof'¹²). De IPCEI-deelname draagt ook bij aan de industriële klimaattransitie en moet dus ook ingepast worden in het transitieprogramma (zie ook punt 2).



Danielle Raspoet
directeur



Lieven Danneels
voorzitter

¹⁰ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht>

¹¹ First Industrial Deployment

¹² VARIO heeft de Vlaamse troeven in kaart gebracht voor de uitbouw van een sterke waterstof economie in advies 12 'Strategische verkenning Important Projects of Common European Interest. Deel I: waterstof' <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-12-strategische-verkenning-important-projects-common-european-interest-ipcei-deel>

Dit advies is voorbereid door de VARIO-staf:

Annelies Wastyn en Veerle Linseele

Danielle Raspoet

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen



Vlaanderen
is ambitieus

Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen

Koning Albert II-laan 35 bus 9

1030 Brussel

+32 (0)2 553 24 40

vario@vlaanderen.be

www.vario.be